

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců Mgr. et Mgr. Karla Ulíka a Mgr. Josefa Straky ve věci

navrhovatele: **Ing. P. G.**
bytem X

proti

odpůrcům: **1. Krajský úřad Středočeského kraje**
sídlem Zborovská 81/11, Praha

2. STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ
zmocněnkyně E. M., bytem X

3. Česká pirátská strana
zmocněnkyně K. K., bytem X

4. Občanská demokratická strana
zmocněnec Mgr. J. K., bytem X

5. Spojenci pro Středočeský kraj - TOP 09, Hlas, Zelení
zmocněnkyně M. P., bytem X

6. ANO 2011
zmocněnkyně J. F., bytem X

o návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje, konaných ve dnech 2. a 3. 10. 2020,

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Obsah návrhu a vyjádření účastníků

1. Navrhovatel návrhem doručeným soudu dne 14. 10. 2020 napadl podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) volby do krajského zastupitelstva konané ve dnech 2. a 3. 10. 2020.
2. Navrhovatel uvedl, že volby byly neregulérní, neboť přes veškerou snahu došlo k řadě excesů kvůli pandemii nemoci covid-19. Poukázal na to, že volby byly v řadě jiných

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

evropských zemí raději odloženy. Zejména starší voliči z obavy o svoje zdraví a životy nešli hlasovat, popř. po dlouhém čekání odešli z front zaplavených mladšími voliči. Rodinní příslušníci odmítli starším voličům zajistit odvoz do volebních místností nebo možnost hlasovat do přenosných volebních schránek. Značné procento starších lidí tedy nehlasovalo. Tím byly poškozeny volební strany, mezi jejichž členy a sympatizanty převažují starší lidé. Navrhovatel se dále kriticky vyjádřil k povolebnímu vývoji a vzniku koalic. Závěrem *doporučil volby a případná místní referenda zrušit a konat nové později dle vývoje pandemie.*

3. K výzvě soudu k odstranění vad podání navrhovatel e-mailovým podáním bez zaručeného elektronického podpisu dne 16. 10. 2020 v 7:08 hod upřesnil, že jeho návrh se kromě voleb týká rovněž referenda v L. N. L. o privatizaci městských bytů. Navrhovatel v něm dále uvedl, že nemá námitky pouze proti průběhu hlasování, ale i proti samotné realizaci voleb v době vypuknutí druhé vlny pandemie. Nezpochybňuje vyhlášení voleb v dubnu, kdy byla situace jiná a zdálo se, že epidemie ustupuje. Od letošního července se však situace zhoršila a nebylo na ni adekvátně reagováno, na což navrhovatel bezvýsledně upozorňoval ministra zdravotnictví. Písemné podání stejného obsahu soud obdržel poštovní přepravou dne 19. 10. 2020.
4. Odpůrce č. 1 se vyjádřil tak, že volby byly vyhlášeny prezidentem republiky a nebyly odloženy ani zákonem, ani případným usnesením vlády. Ve volebních místnostech byla učiněna přísná hygienická opatření, byly zde dezinfekční prostředky, do volebních místností vstupovali voliči s rouškami a také členové komisí byli vybaveni rouškami. Ve volebních místnostech byly pravidelně dezinfikovány povrchy a byly zde vyvěšeny bezpečnostní pokyny pro voliče. Odpůrce č. 1 má za to, že vzhledem k obecnosti námitek navrhovatele nemůže dojít k naplnění předpokladů vyžadovaných judikaturou pro úspěch volební stížnosti. Navrhl proto její zamítnutí.
5. Navrhovatel v replice ze dne 21. 10. 2020 uvedl, že nijak nerozporuje, že byla přijata maximální možná hygienická opatření. Poukázal však na to, že hlasování předcházelo varování různých orgánů starším osobám patřícím do rizikové skupiny z hlediska nákazy nemocí covid-19. Těm bylo doporučeno, aby minimalizovaly venkovní pohyb. Objevily se také informace, že by mladí měli své rodiče či prarodiče záměrně nakazit, „a zachránit tak planetu“. Starší voliči se tedy obávali jít hlasovat. Navrhovatel dále spekuloval ohledně toho, nakolik tato obava ovlivnila volby s tím, že ostatně každé volby s účastí pod 50 % jsou nedemokratické a měly by být anulovány.
6. Dne 22. 10. 2020 pak navrhovatel zaslal soudu článek *„Jak koronavirus zasáhl do krajských voleb“* ze dne 6. 10. 2020 (autorka: Kateřina Mahdalová; server Seznam zprávy), ve kterém je mimo jiné uvedeno: *„Další postřehy má politolog z Palackého univerzity v Olomouci Jakub Lysek. Ten prozkoumal volební okrsky a zjistil provázanost mezi nižší volební účastí a věkem voličů plus více rozšířeným koronavirem. Zjednodušeně řečeno: čím vyšší podíl seniorů a zároveň osob pozitivně testovaných na koronavirus, tím nižší volební účast. Pokud je podíl seniorů v okrsku malý, nemá počet nakažených vliv na změnu volební účasti. Ta víceméně narostla všude, nezávisle na počtu nakažených. Naopak pokud je v okrsku více seniorů, došlo zde ke snížení volební účasti. Čím více nakažených, tím více se sníží volební účast,“ říká Jakub Lysek.*
7. Ostatní účastníci řízení se k návrhu, vyjádření odpůrce č. 1 ani replice navrhovatele nevyjádřili.

Posouzení věci soudem
Splnění procesních podmínek

8. Návrh ve věci místního referenda soud vyloučil k samostatnému projednání pod sp. zn. 51 A 116/2020.
9. Podle § 90 s. ř. s. se může za podmínek stanovených zvláštními zákony občan domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Účastníky řízení o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování jsou ze zákona navrhovatel, příslušný volební orgán a politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát.
10. Podle § 53 odst. 1 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o krajských volbách“) se podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta může domáhat ochrany soudu každý občan zapsaný do seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva kraje volen. Návrh je třeba podat nejpozději do 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev krajů Státní volební komisí.
11. Podle § 61 odst. 3 a 4 zákona o krajských volbách je lhůta určená podle dnů zachována, je-li poslední den lhůty učiněn úkon u příslušného orgánu, a to nejpozději do 16.00 hodin. Lhůty nelze prodloužit ani prominout jejich zmeškání. Jedná se tedy o lhůtu hmotněprávní a nepostačuje, je-li před uplynutím lhůty úkon podán k poštovní přepravě, ale musí před uplynutím lhůty i soudu dojít.
12. Státní volební komise zveřejnila sdělení o vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev krajů konaných ve dnech 2. a 3. října 2020 ve Sbírce zákonů dne 6. 10. 2020 pod č. 395/2020 Sb. Lhůta k podání návrhu tedy uplynula dne 16. 10. 2020 v 16:00 hodin.
13. Podle § 53 odst. 2 až 4 zákona o krajských volbách může navrhovatel podat návrh na neplatnost hlasování, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování. Návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb. Návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.
14. Ačkoli právní úprava pojí aktivní legitimaci k podání návrhu výslovně s porušením zákona o krajských volbách, jen ryze formální výklad by mohl soud vést k závěru, že by snad měl rezignovat na soudní kontrolu stran ústavně zaručených práv a práv obsažených v Listině základních práva svobod (dále jen „Listina“), neboť nelze vyloučit, že by mohlo dojít k narušení rovné soutěže politických sil a také práva na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny (*argumentum a minori ad maius*; viz usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 5. 2019, č. j. 52 A 16/2018 – 310, bod 123).
15. Soud tedy ověřil, že návrh byl dne 14. 10. 2020 podán včas, osobou k tomu oprávněnou (voličem zapsaným v seznamu voličů v okrsku č. X v L. N. L.), k soudu věcně i místně příslušnému projednat volební stížnost proti volbám do zastupitelstva Středočeského kraje a splňuje všechny formální náležitosti na něj kladené.

Rozsah přezkumu

16. Soud posoudil obsah podání ze dne 14. 10. 2020 a dospěl k závěru, že zjevně směřuje proti volbám do zastupitelstva Středočeského kraje (s ohledem na místo bydliště navrhovatele a podání návrhu ke zdejšímu soudu). Ostatně návrh směřující proti volbám do zastupitelstva jiného kraje by byl z důvodu místní nepříslušnosti zdejšího soudu nepřipustný (§ 92 s. ř. s.). Jelikož navrhovatelem uvedené námitky směřují proti průběhu a výsledkům hlasování, kterého se dle textu návrhu nemohli nebo nechtěli zúčastnit starší voliči, odcházeli z dlouhých front a nebyla jim poskytnuta asistence, vyhodnotil soud podání podle obsahu jako návrh na neplatnost hlasování, nikoliv jako návrh na neplatnost voleb. Celý volební proces totiž nezahrnuje pouze hlasování voličů, ale i řadu jemu předcházejících formálních i neformálních prvků (zejména registrace kandidátních listin a vedení volební kampaně). Proti těmto prvkům volebního procesu však navrhovatel ve svém návrhu ze dne 14. 10. 2020 nebrojil. Varianty návrhů ve volebním soudnictví (na neplatnost voleb/hlasování/volby kandidáta) nezakládají tři svébytné druhy řízení, nýbrž jde o výrokové varianty jednoho řízení o volební stížnosti. Soud tak není zcela vázán ani petitem návrhu a může svůj výrok upravit v návaznosti na zjištěná pochybení [viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 20. 11. 2014, č. j. Vol 23/2014 - 110, ze dne 13. 11. 2012, č. j. Vol 4/2012 - 39, či ze dne 17. 3. 2016, č. j. Ars 4/2015 - 45, a KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. *Soudní řád správní*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, § 90)].
17. Uvedl-li navrhovatel ve svých pozdějších podáních, že brojí proti realizaci voleb v době vypuknutí druhé vlny pandemie nemoci covid-19 od července 2020 a tomu, že byli starší voliči před hlasováním informováni, že patří do ohrožené skupiny a mají minimalizovat pohyb venku, nebo tvrdí-li, že se objevily informace o tom, že by mladí měli své rodiče či prarodiče záměrně nakazit, nemohl to soud vyhodnotit jako přípustné rozšíření volební stížnosti. Tyto námitky byly vzneseny buď opožděně a/nebo nikoliv v zákonem předepsané formě.
18. Podle § 93 odst. 2 s. ř. s. lze úkony, jimiž se řízením ve volebním soudnictví nebo jeho předmětem disponuje, provést pouze písemně nebo ústně do protokolu u věcně a místně příslušného soudu. Podle judikatury NSS nelze považovat písemnou formu u elektronického podání (nejde-li o podání učiněné prostřednictvím datové schránky) za dodržanou, pokud není připojen uznávaný elektronický podpis (srov. usnesení NSS ze dne 21. 12. 2016, č. j. 7 As 274/2016 - 16).
19. Vzhledem k absenci uznávaného elektronického podpisu tedy nebyl u podání z 16. 10. 2020 dodržen zákonem předepsaný požadavek formy. Pokud by bylo postupováno podle § 37 odst. 2 věty druhé s. ř. s., bylo by možno učiněné podání považovat za včasné za předpokladu, že by ve lhůtě tří dnů soud obdržel originál tohoto podání. Ustanovení § 37 odst. 2 s. ř. s. se však ve věcech volebních neaplikuje, protože s. ř. s. má pro tuto skupinu věcí zvláštní úpravu v § 93 odst. 2 (srov. usnesení NSS ze dne 7. 12. 2017, č. j. Vol 87/2017 - 5, bod 6).
20. Také odborná literatura (KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol, op. cit., § 93) popisuje ustálenou praxi NSS při aplikaci § 93 odst. 2 s. ř. s.: *„Pokud jde tedy o podání, kterými se disponuje řízením, soud vůbec nepřiblíží k podáním učiněným elektronicky bez uznávaného elektronického podpisu, neboť komentované ustanovení [§ 93 odst. 2 s. ř. s.], na rozdíl od § 37 odst. 2 [s. ř. s.], neumožňuje jeho doplnění do 3 dnů. (...) Tato praxe je opět odůvodněna*

požadavkem na rychlost soudního přezkumu v řízeních uvedených v dílu 4 části třetí hlavy druhé s. ř. s. Soudnictví ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda. Pokud by měl soud vyčkávat tři dny, zda bude nebo nebude podání doplněno, zkracovala by se mu nedůvodně lhůta pro rozhodnutí.“

21. Podáními učiněnými po datu 16. 10. 2020 již nemohl být doplňován návrh na rozhodnutí ve věci ani k němu vedoucí důvody. Lhůta k podání návrhu se totiž nevztahuje jen na návrh samotný, ale též právě na uvedení všech skutkových nebo právních důvodů, z nichž shledává navrhovatel volby neplatnými (viz nálezný Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 6/11, bod 23). Totožný závěr platí i pro návrh na neplatnost hlasování s ohledem na shodnou právní úpravu těchto návrhů. K tomuto závěru Ústavní soud ve zmíněném nálezu odkázal na usnesení NSS ze dne 13. 12. 2004, č. j. Vol 13/2004 - 91, č. 472/2005 Sb. NSS, kde bylo uvedeno: *„Návrh totiž není tvořen pouze procesním nárokem, tedy uvedením toho, čeho se navrhovatel domáhá, ale též tvrzením důvodů, z nichž se domáhá určitého soudního výroku. Návrh na rozhodnutí ve věci a k němu vedoucí skutkové a/nebo právní důvody tvoří jeden celek. Z této příčiny Nejvyšší správní soud nepřihlížel k tvrzením obsaženým v doplnění návrhu, které měly povahu nových skutečností, a nepřistoupil ani k provádění dokazování připojenými přílohami. Tento závěr vyplývá i ze zcela specifické povahy volebního soudnictví, které je svázáno přísnými lhůtami, v nichž musí soud rozhodnout a své rozhodnutí v úplném znění vyvěsit na úřední desce: v řízeních ve věcech neplatnosti voleb a hlasování je podle § 90 odst. 3 s. ř. s. soud povinen rozhodnout do dvaceti dnů poté, kdy mu došel návrh. Tato krátká lhůta by např. ani neumožňovala, aby soud s novými důvody stihl obeznámit druhou stranu a umožnit jí, aby se mohla kvalifikovaně vyjádřit a skutečně a účinně hájit svá práva, čímž by porušil právo na ‚rovnost zbraní‘ v řízení před soudem. Resp. když by soud dostatečnou lhůtu k vyjádření protistraně poskytl, porušil by sám procesní předpis, neboť by nestihl rozhodnout v předepsané lhůtě, a - když by návrhu na neplatnost voleb vyhověl - ohrozil by tím i případnou přípravu opakovaných voleb; takový postup by však byl zjevně absurdní a mohl by se stát nástrojem pro obstrukce. S ohledem na tuto teleologickou redukci, princip rovnosti, povahu volebního soudnictví, jakož i jednotu procesního nároku s důvody, z nichž povstává, má Nejvyšší správní soud za to, že po lhůtě stanovené pro podání návrhu již novoty přípustné nejsou.“*
22. Soud tedy návrh věcně projednal v rozsahu důvodů uplatněných v návrhu na zahájení řízení ze dne 14. 10. 2020, který posoudil podle obsahu jako návrh na vyslovení neplatnosti hlasování.
23. Soud však podotýká, že i pokud by tento návrh bylo možné posoudit jako návrh na neplatnost voleb, na průběhu řízení ani jeho výsledku by to nic nezměnilo, neboť okruh účastníků je v obou variantách upraven shodně (srov. § 90 odst. 2 věta první s. ř. s.) a dále uvedená argumentace v plné míře platí pro závěr o (ne)důvodnosti jak návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování, tak neplatnosti voleb. Soud navíc není, jak již uvedl výše, v řízení ve věcech volebních striktně vázán petitem uplatněným navrhovatelem. Pokud by pro to shledal důvody, mohl by rozhodnout i o neplatnosti voleb. Tyto důvody však z níže uvedených důvodů neshledal.

Algoritmus přezkumu

24. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu vycházející z demokratického principu legitimacy veřejné moci, podle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 1 Ústavy),

platí pro volební soudnictví vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Řízení ve věcech volebního soudnictví vychází z ústavního principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Úprava ověřování voleb je založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality), přičemž možnou příčinnou souvislost nelze vykládat jako pouhou abstraktní možnost. Ústavní soud v usnesení ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. I. ÚS 105/15, připomněl, že česká právní úprava nezná absolutní vady volebního řízení, tedy takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování. Všechny možné vady je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta. Z čl. 21 odst. 4 Listiny vyplývá právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období. Rozhodnutí voličů může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14).

25. Na tato východiska navazuje ustálená judikatura NSS (srov. např. usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, č. 354/2004 Sb. NSS), z níž vyplývají v obecné rovině tři základní předpoklady pro vyhovění volební stížnosti: *1. nezákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, popř. zákonů souvisejících; 2. vztah mezi touto nezákonností a zvolením kandidátů, jejichž zvolení je napadeno volební stížností a 3. zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu těchto kandidátů.* Intenzita nezákonnosti musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by určitý kandidát zřejmě vůbec zvolen.
26. Podmínky pro vyhovění volební stížnosti byly dále zpřísněny novelou volebních zákonů provedenou zákonem č. 322/2016 Sb. Zásah volebního soudu již není podmíněn pouhou potencialitou vlivu zjištěné protizákonnosti na výsledek hlasování či volby kandidáta, nýbrž je nutné, aby porušení zákona výsledek skutečně ovlivnilo, a to hrubým způsobem (v podrobnostech viz body 19 až 23 usnesení NSS ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018 - 33).
27. Význam této novely pak okomentoval též Ústavní soud v nálezu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18: „[Z]ákonodárce upravil míru důkazu vyžadovanou k prokázání skutkových tvrzení o hrubém ovlivnění voleb. Nepostačuje tedy důkazy podložená pravděpodobnost ovlivnění, ale je třeba prokázat samotné ovlivnění. V tomto ohledu je však třeba uvést, že volební soud často hodnotí, zda by výsledek dějů ve skutečném světě byl jiný, pokud by i ony děje byly jiné. Odkrytí faktických souvislostí zde není možné na základě výsledku voličů, odborného posouzení příslušných jevů z hlediska fyzikálních, resp. přírodních zákonů, ale nanejvýš prostředky sociálních věd. Volební soudy však těmito prostředky nedisponují a ani vlastní soudní řízení není k jejich získání uzpůsobeno. Pro závěr o hrubém ovlivnění voleb je tedy určující komplexní hodnocení skutkového stavu zjištěného v (časově) omezených možnostech volebního soudu z hlediska toho, zda skutková tvrzení o jiném přidělení mandátů, pokud by nebylo došlo k vadě volebního procesu, odpovídají zkušenostem běžného života a soudce je o jejich pravdivosti vnitřně přesvědčen bez rozumných pochybností (srov. LAVICKÝ P. Důkazní

břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, str. 21-36). Tuto svou kontrafaktuální úvahu pak musí volební soud podrobně odůvodnit ze všech hledisek zákonem předvídaných pro zisk mandátu.“

28. V souladu s popsáním algoritmem přezkumu volební stížnosti tedy soud přistoupil k posouzení první podmínky, a sice zda došlo ve volebním procesu k nezákonnosti. Dospěl při tom k závěru, že nikoliv.

Neodložení voleb

29. Spatřoval-li navrhovatel nezákonnost v tom, že volby či hlasování nebyly odloženy, musí soud konstatovat, že k takovému odložení nebyly splněny ústavní či zákonné podmínky. Podle čl. 102 Ústavy jsou členové zastupitelstev voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Funkční období zastupitelstva je čtyřleté. Zákon stanoví, za jakých podmínek se vyhlásí nové volby zastupitelstva před uplynutím jeho funkčního období. Podle čl. 10 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky (dále jen „ústavní zákon o bezpečnosti“), jestliže po dobu nouzového stavu podmínky na území České republiky neumožní konat volby ve lhůtách, které jsou stanoveny pro pravidelná volební období, lze *zákonem* lhůty prodloužit, nejdéle však o šest měsíců.
30. Usnesením vlády č. 957 ze dne 30. 9. 2020 (č. 391/2020 Sb.) byl na území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s nemocí covid-19 na území České republiky vyhlášen nouzový stav podle čl. 5 a 6 ústavního zákona o bezpečnosti, a to s účinností ode dne 5. 10. 2020. Soud nepřehlédl, že nouzový stav byl vyhlášen těsně před začátkem hlasování s počátkem účinnosti až po jeho skončení. Vyhlášení nouzového stavu (a tedy i doba jeho účinnosti) však není podle většinového názoru Ústavního soudu zásadně (až na extrémní výjimky) soudně přezkoumatelné, neboť představuje politický „akt vládnutí“, podléhající toliko kontrole Poslanecké sněmovny (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 8/20). Ve světle závěrů Ústavního soudu krajskému soudu nepřisluší hodnotit, zda bylo vhodné krajské volby odložit, či nikoliv.
31. Z hlediska soudního přezkumu je třeba konstatovat, že v době konání voleb nebylo ještě vyhlášení nouzového stavu v účinnosti a nebyla splněna výše uvedená podmínka dle čl. 10 ústavního zákona o bezpečnosti pro odložení voleb v podobě přijetí zákona, kterým by bylo prodlouženo volební období. Za této situace neexistoval právní důvod pro odložení voleb. Konání voleb ve stanoveném termínu tudíž bylo projevem zákonnosti, nikoliv nezákonnosti.

Neúčast starších voličů

32. K neúčasti starších voličů soud předně konstatuje, že se jedná o tvrzení navrhovatele, k jehož prokázání nebyly navrženy relevantní důkazní prostředky. Navrhovatel svá tvrzení o neúčasti starších voličů (ani v obecné rovině, ani v konkrétních případech, kdy mělo být voliči odmítnuto zajištění přenosné volební schránky atd.) nijak neprokázal. Řízení o návrhu ve volebním soudnictví je přitom řízením sporným, pro které tudíž platí povinnost navrhovatele tvrdit všechny pro rozhodnutí ve věci významné skutečnosti a označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud nemůže v takovém řízení doplňovat či domýšlet chybějící tvrzení navrhovatele nebo z vlastní iniciativy dohledávat důkazy podporující jeho tvrzení, neboť v takovém případě by narušil rovnost účastníků řízení a přestal by být nestranným rozhodčím sporu.

33. Prokázat navrhovatelem tvrzenou skutečnost nemohl jeden výše zmíněný novinový článek, neboť soudu nebyla předložena konkrétní data, která by tvrzení navrhovatele dokládala. Nadto zmíněný článek by nebyl způsobit prokázat důvody zmíněné neúčasti (pokud by již prokázal tvrzenou neúčast). Zejména je však třeba připomenout, že k odložení voleb nebyly splněny podmínky stanovené právní úpravou, a tudíž i případný skutkový závěr o nižší účasti starších voličů by nic neměnil na skutečnosti, že volby se konaly v řádném termínu v souladu s právními předpisy (viz výše).
34. Pouze nad rámec soud poznamenává, že dle údajů Českého statistického úřadu (viz jeho stránky volby.cz) činila volební účast v letošních volbách do zastupitelstva Středočeského kraje 40,66 %, což je v porovnání s předchozími volbami (vyjma roku 2008) nadprůměrný počet voličů (pro srovnání volební účast dosáhla v roce 2016 34,76 %, v roce 2012 36,45 %, v roce 2008 42,14 %, v roce 2004 30,73 % a v roce 2000 32,77%). Stejně tak toliko pro ilustraci soud podotýká, že dle předložené strany výpisu ze seznamu voličů okrsku č. X v L. N. L. je patrné, že z tam uvedených X oprávněných voličů jich hlasovalo X (56 %) a z deseti tam uvedených voličů starších 60 let jich hlasovalo X (60 %). Jakkoliv jistě nejde o data, na kterých lze stavět jednoznačné závěry, dokreslují skutečnost, že soudu nebyly předloženy žádné důkazy, které by svědčily o výrazné anomálii ve volební účasti starších osob.
35. Pro úplnost lze taktéž připomenout opatření, která byla přijata s ohledem na probíhající pandemii onemocnění COVID-19 v době konání předmětných voleb.
36. Přijetí zákona č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020, umožnilo výkon volebního práva osobám v karanténě či izolaci a také osobám pobývajícím v pobytových zařízeních uzavřených z důvodu ochrany před onemocněním covid-19. Přijetí tohoto zákona tedy přispělo k tomu, že osoby, pobývající například v uzavřených domovech pro seniory, tedy primárně právě osoby vyššího věku, mohly využít svého volebního práva, a současně potenciálně infekčním osobám v karanténě bylo umožněno hlasovat mimo volební místnost tak, aby neohrozily ostatní voliče.
37. V souvislosti s minimalizací zdravotních rizik v souvislosti s výkonem volebního práva je taktéž vhodné poukázat na mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 17. 9. 2020, č. j. MZDR 15757/2020-35/MIN/KAN. Podle jeho čl. 1 odst. 1 písm. a) byl všem osobám mimo jiné i v době konání předmětného hlasování, zakázán pohyb a pobyt bez ochranných prostředků dýchacích cest (nos, ústa) jako je respirátor, rouška, ústenka, šátek, šál nebo jiné prostředky, které brání šíření kapének, ve všech vnitřních prostorech staveb mimo bydliště nebo místo ubytování, tedy včetně volebních místností. Mezi navrhovatelem a odpůrcem č. 1 pak není sporné, že ve volebních místnostech byla učiněna hygienická opatření, byly zde dezinfekční prostředky, členové komisí byli vybaveni rouškami, byly dezinfikovány povrchy atp. Navrhovatel dokonce sám uvedl, že opatření byla maximální možná a všichni voliči měli stejné podmínky.
38. Soud poukazem na tato opatření nemíní jakkoli zlehčovat závažnost pandemie či snad tvrdit, že výkon volebního práva v těchto volbách byl díky přijatým opatřením zcela bez zdravotních rizik. Je však třeba zdůraznit, že celosvětová pandemie nemoci covid-19 je zásahem vyšší moci (*vis maior*), který není přičitatelný státu či odpůrcům v tomto řízení.
39. Soud tak uzavírá, že neodložením voleb do zastupitelstva Středočeského kraje nedošlo k porušení žádného právního předpisu. Navrhovatel nadto neprokázal své tvrzení, že se

předmětných voleb neúčastnily starší osoby z důvodu obav o své zdraví, což mělo podstatně ovlivnit výsledky hlasování. Soud pak nad rámec svých závěrů poukázal na srovnání volební účasti s předchozími volbami a na opatření přijatá k minimalizaci zdravotních rizik spojených s výkonem volebního práva v těchto volbách. *De lege ferenda* lze nepochybně uvažovat o dalších opatřeních, která by bezpečnost voličů ještě zvýšila, například zavedení některé z forem distančního hlasování. Ta jsou však v gesci volebního zákonodárce.

Závěr a náklady řízení

40. Soud nezjistil ve volebním procesu nezákonnost jakožto podmínku vyžadovanou výše uvedeným algoritmem soudního přezkumu voleb k úspěchu volební stížnosti. Návrh tedy soud bez jednání (§ 90 odst. 3 s. ř. s.) zamítl.
41. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého v řízení ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Usnesení nabývá právní moci dnem jeho vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Praha 2. listopadu 2020

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu